

Jordi Andújar

El corredor de fons

Farà 35 anys al gener i en fa 20 que està damunt dels escenaris. Format a la trinxera, autodidacta, no ha assistit en sa vida ni un trist curs de veu o de cos. No ocupa portades, no ha rebut premis, no el reconeixen pel carrer, però, en canvi, mai li ha faltat feina i els directors se'l rifen. És el que té ser un bon fondista: especialitzar-se en curses de llarga distància, mantenir un ritme regular, i resistir. No li cal buscar la fama perquè ja té el reconeixement de la professió.

Per Oriol Osan
Fotografia: Eduardo Benito

El sempre imponent Josep M. Pou el va citar per a un càsting restringit un dissabte, i dilluns ja el contractava. Seria el professor Irwin, el seu contrapunt a *Els nois d'història*, l'èxit del renascut Teatre Goya amb què actualment està de gira (inclòs el festival Temporada Alta) per Catalunya i Espanya.

La seva mítica capacitat per memoritzar textos el va portar aquest estiu a realitzar la seva última -i gairebé heroica- proesa: el van trucar per substituir d'urgència el protagonista de *Don Carlos* (l'obra de cloenda del Festival Grec'09, dirigida per Calixto Bieito), que havia patit un accident. Lluny d'arrugar-se, no s'ho va pensar dues vegades, es va aprendre el paper en un temps rècord, va sortir a escena, es va batre amb actors de l'alçada de Carlos Hipólito, i se'n va sortir airós i reeixit. Aquest acte, que en un principi podia semblar suïcida i delirant, com apunta un bon amic seu, va representar, a més, el seu debut al Teatre Grec.

Aquest és en Jordi Andújar. L'home que porta el teatre a la sang. L'actor camaleònic fet a sí mateix. El neguit que supura energia per cada porus de la pell. En 20 anys de carrera (15 dels quals de manera professional) ha participat en 50 obres, tant fent d'interpret com de director. Si es fa la mitjana, li surten 2,5 obres per any, sense sumar els papers al cinema o la televisió, gèneres

tots dos que no ha desmerescut, però que no li han fet justícia.

Andújar és un apassionat dels còmics i amant dels jocs de rol que anava per periodista, proper, afable i simpàtic, que va començar de jove a fer teatre amateur als Lluïsos de Gràcia, a Barcelona. Amb Sotacabina Teatre, un dels grups de teatre d'aficionats de l'entitat, ha participat nombroses vegades -fent indistintament d'actor i de director-, i encara hi segueix vinculat i relacionat. Però el salt qualitatiu es va produir el 2003, quan amb un grup d'amics d'aquella època va fundar la productora *Teatre Obligatori*, amb qui munten espectacles periòdicament, amb un repertori allunyat dels convencionalismes. "Quan vaig començar a veure que la meua vida tiraria cap a la interpretació -explica-, tenia claríssim que no em recorreria el món del càsting, no perquè hi tingui res en contra, senzillament perquè no m'hi veig. No volia dedicar el meu temps a fer proves o estar a casa esperant que sonés el telèfon. Preferia generar-me a mi mateix la feina". I ho ha aconseguit.

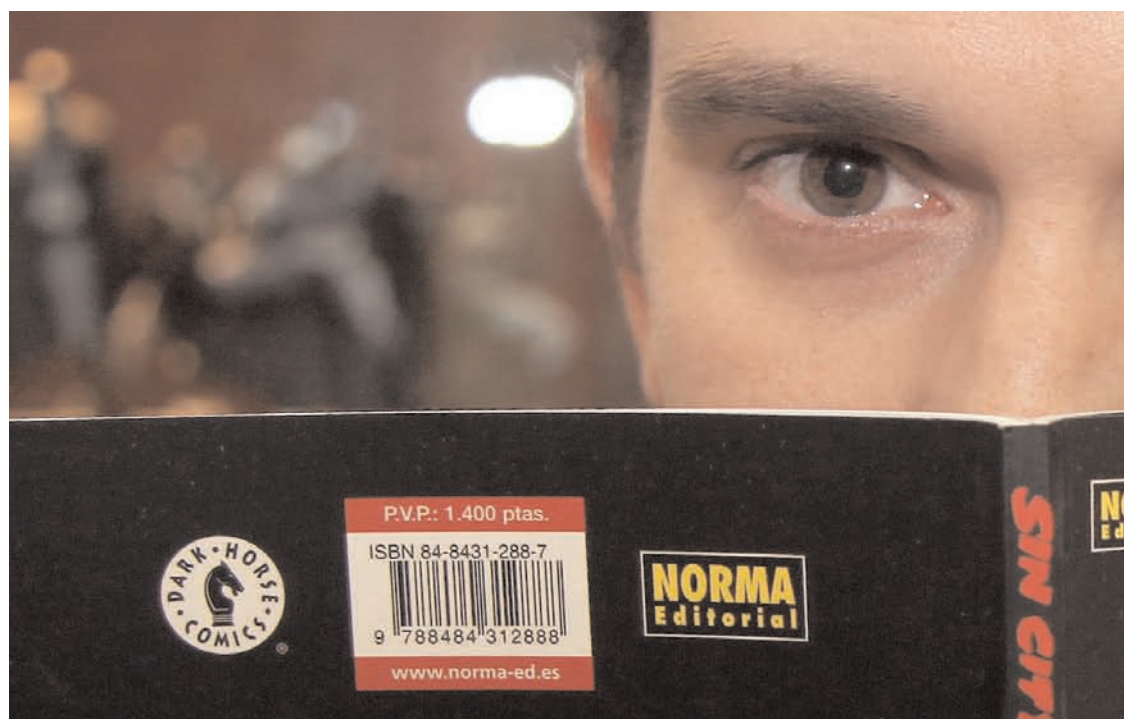
Un dels fills de la productora, que l'omple d'orgull, és la companyia de teatre infantil i familiar *Maremàgnum*. "Hi ha algun burro que pensa que el teatre infantil és teatre de segona -es lamenta- i ho agafen com a una opció per quan no els surt res més, però amb la gent dels *Lluïsos* ho vam tenir molt clar des d'un principi: ens agradava el teatre infantil i no se'ns

queien els anells per fer-ne, cosa que sí que li passa a molta gent. Ens el prenem amb les mateixes energies i ens hi deixem la mateixa pell que si treballéssim pel Nacional". Al cap i a la fi és crear el públic del futur.

Així, han aconseguit construir un projecte de teatre escolar amb uns valors pedagògics i un component educatiu amb el qual fan gira per moltes escoles del país. I, paral·lelament, fan una campanya de teatre familiar de cap de setmana. "Entreten els nens i diverteixes els pares", exposa. Són obres dirigides principalment al públic infantil, però amb elements suficients per enganxar els progenitors. "D'aquesta manera, repeteixen", afegeix. Amb la companyia *Maremàgnum* munten entre dues i tres produccions noves de teatre infantil per temporada.

Com és natural, aquesta faceta la compagina amb el teatre per adults. No en va, està versat i s'ha format a les sales alternatives de Barcelona, com la Beckett, el Versus Teatre, el Tantarantana, el Guasch o les ja desaparegudes Artenbrut i Malic, "on t'ho fas més tot tu", i també ha trepitjat els grans espais com el Lliure, el TNC o el Goya "que ja tenen els seus especialistes". De poc a molt i de molt a poc, i viceversa.

Aquesta triple vessant que ha conegut i viscut de primera mà -teatre amateur fet amb quatre rals, teatre professional amb pocs recursos, i teatre professional amb mitjans i molt pressupost-, el converteix en una figura privilegiada de l'escena catalana capaç de valorar el teatre que es fa a casa

nostra, i amb la capacitat suficient per canviar constantment de realitat sense cap mena de complex ni de trauma. El secret? "Ser igual de professional a un lloc que a un altre i abocar-hi les mateixes energies".

A més, aquest actor versàtil tan ha estrenat textos forans com d'autors locals, i ha viscut des de dins el naixement de moltes de les figures de la denominada nova dramaturgia catalana: autors joves que s'han format a *L'Obrador* de la Sala Beckett, que han estrenat els seus primes textos al Versus o que estan al projecte T6 del TNC. "Som una generació afí en qüestió d'edat. Em sento veí i una mica còmplice de tots ells i m'agrada estar-ne vinculat. Recordo alguns que venien a casa amb el seu primer text, i veure ara com van prosperant és molt emocionant! M'encanta haver pogut acompanyar en aquest viatge aquesta generació de dramaturgs i de directors, i fer-hi la meva aportació".

En canvi, a la pantalla no s'ha prodigat tant, tot i que al principi feia televisió de forma regular. En cinema ha fet tres incursions: els telefilms *Un dia, una nit* (Enric Alberich, 2001), *La caverna* (Eduard Cortés, 1999) i un petit paper a *Amic/Amat* (Ventura Pons, 1998); i en televisió, personatges en 11 sèries, totes catalanes (*Secrets de família*, *Oh Espanya*, *Sitges*, *El joc de viure*, *Dones d'aigua*, *La memòria dels Cargols*, *L'un per l'altre*, *Laberint d'ombres*, *Ventdelplà* i *El cor de la ciutat*). L'excepció va ser *Al salir de classe*, la sèrie de Tele 5 de finals dels anys 90 i principis del 2000, i que es va convertir en pedrera per antonomàsia i trampolí d'actors i actrius espanyols de renom. Allà, durant 18 capítols, va fer d'Àngel Acedo, un estudiant seropositiu amic de Pilar López de Ayala, abans que Pilar López de Ayala fos la Pilar López de Ayala, és clar.

Diu que li encantaria fer més coses al cine i a la televisió, "però no m'han vingut".

“Els meus dos primers anys de feina van ser, precisament, a la televisió, que va ser la meua escola, no tant en interpretació, sinó en saber què és realment una feina”.

Amb tot, segueix sent un home de teatre. I la passió deixa empremta. Els directors que han treballat amb ell es desfan en elogis. Victòria Szpunberg, per exemple, que el va dirigir a *La màquina de parlar* (Sala Beckett, 2007) diu d'Andújar: “És un tot terreny, un actor formidable. S'ha format actuant, res d'acadèmies, i això es nota. Acostuma a ajudar en tot el que faci falta, des de penjar un focus fins a escollir vestuari. Quan vam treballar junts a *La màquina de parlar* em va ajudar molt, ja que li agradava mirar les escenes dels seus companys i donar-me idees, la qual cosa va ser genial. A més, té molt sentit de l'humor i m'encanta com a persona, no és gens divo”. Només, però, li troba un defecte: “No li agrada el sushi”. Ningú és perfecte.

I el dramaturg Marc Rosich, que el coneix des de l'adolescència i amb qui l'uneix una gran complicitat, fruit de bregar en mil batalles, assegura que han après a fer teatre junts: “Jugàvem fort als Lluïsos de Gràcia muntant Koltès, Mamet o Bernhard! fins a desembocar al teatre professional. Jo vaig aprendre a escriure i dirigir teatre tenint-lo a ell gairebé com a musa. És com si la meua escriptura dramàtica i la meua manera d'entendre el teatre s'haguessin modelat aquells primers anys a partir de les seves aptituds com a actor. De fet, la major part dels meus personatges masculins han estat pensats perquè ell els fes. Quan li passo un text meu gairebé no l'he de dirigir. Sense parlar ja en coneix la música. I per mi això és vital. A més, el Jordi és un actor ple de generositat. Un actor pel qual és més important servir joc als companys que dedicar-se només al lluïment narcisista... I això fa que treballar amb ell sigui molt i molt agraït”.

Què és la fama? Una cosa que passa de tant en tant, efímera, aleatòria. En Jordi no la busca -tot i que quan ha arribat tampoc l'ha molestat-, però sí que persegueix un somni realitzable que posa en evidència la seva generositat: “Repetir amb gent amb qui ja he treballat, gent amb moltíssim talent, fins ara amb pressupostos i condicions de riure, sales d'estar per casa, gires de pa sucat amb oli i amb repercussió mínima d'espectacles, però aquesta vegada amb pressupostos alts, publicitat, ressò mediàtic i sales que estiguin bé. Perquè es veïés que, a part dels grans noms que tot-hom coneix i que obren programa al TNC o al Lliure, també n'hi ha d'altres que s'ho mereixen. Que gaudís el públic i que gaudíssim nosaltres! Si quan no tenim res, ens ho passem de conya, què passaria si tinguéssim la infraestructura al voltant?”.

Diu la llegenda que el Goya al millor actor/actriu revelació és un premi maleït. Qui el rep obre portades dels diaris durant una setmana i l'entrevisten a tots els informatius de televisió, però després cau en desgràcia, no el truquen per cap més paper i el seu nom es perd aviat enmig de la nebulosa. Malauradament, la llista és llarga. És evident que parlar d'en Jordi Andújar a aquestes alçades com a actor revelació sona a acudit, però en qualsevol cas esperem que ningú de l'Acadèmia el nomini. Que el deixin lliure per continuar amb la mateixa intensitat la cursa de fons que va començar fa tants anys. Això sí, sense que mai arribi a la meta, perquè llavors voldrà dir que ja l'haurà acabat.

